

*Бурлака П.В., студент 4курсу
Вінницького державного педагогічного
університету імені Михайла Коцюбинського*

*Буга О.І., кандидат педагогічних наук,
старший викладач Вінницького державного
педагогічного університету ім. М. Коцюбинського
м. Вінниця
e-mail: buga-o@meta.ua*

Використання інформаційно-комунікаційних технологій для самоосвіти майбутніх учителів

***Анотація.** У статті розглянуто значення проблеми самоосвіти майбутнього вчителя і роль інформаційно-комунікаційних технологій у цьому процесі. Визначені фактори, які впливають на використання вчителями засобів інформаційних технологій з метою самоосвіти.*

***Ключові слова:** інформаційно-комунікаційні технології, самоосвіта вчителя.*

***Abstract.** It is considered in the article the importance of the problem of self-education of future teachers and the role of ICT in this process. The factors that influence the use of information technology teachers for the purpose of self.*

***Keywords:** information and communication technologies, teacher self.*

Постановка наукової проблеми. Основна вимога сучасної вищої освіти полягає у підготовці висококваліфікованих компетентних спеціалістів, здатних до професійного зростання, мобільності, самостійності, ініціативності, нестандартного мислення, бажання і вміння навчатися впродовж життя та досягати нових результатів. Саме тому реалізація компетентнісного підходу, спрямованого на особистісну самореалізацію кожного майбутнього вчителя, є актуальним і своєчасним. У зв'язку з посиленням акценту на самоосвітню діяльність необхідним є використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), які необхідні для збільшення можливостей та розкриття внутрішнього потенціалу майбутнього вчителя.

Короткий аналіз досліджень проблеми. Різні аспекти самоосвіти розглядаються за такими напрямками: сутність, структура, зміст самоосвіти (А. Громцева, І. Колбаско, Б. Райський); умови формування пізнавальної активності й самостійності учнів на всіх ступенях школи як основоположного елемента самоосвітньої роботи (І. Вікторенко, Л. Ковтун, І. Левіна, В. Лозова, П. Підкасистий); прийоми самостійної роботи й самоконтролю освітньої діяльності (Л. Аристова, Т. Борова, Е. Гапон, М. Гарунов, Л. Рибалко).

Самоосвітня компетентність майбутніх фахівців – це процес надбання особистістю вмінь і навичок самоосвітньої діяльності, мотиваційно-ціннісного ставлення до необхідності самовдосконалення у галузі професійної діяльності шляхом поглиблення вже отриманих знань, здатності

працювати з різними джерелами інформації та проектувати власну пізнавальну діяльність у процесі професійної підготовки у ВНЗ [3].

Організаційний компонент компетентності самоосвіти охоплює комплекс дій і відповідних умінь щодо визначення мети самоосвіти (близької й перспективної), її раціонального планування (самостійно визначати зміст, джерела пізнання, терміни виконання запланованого, передбачати хід і результати) та організації (будувати власну самоосвітню траєкторію, враховуючи індивідуальні потреби й здібності, добирати адекватні форми й методи, регламентувати та контролювати час).

Сьогодні одним з найцікавіших напрямів системи освіти є використання інформаційно-комунікаційних технологій та мультимедіа. Ці засоби мають необмежені навчальні ресурси, які активно впливають на організацію навчального процесу, збільшуючи його можливості та розширюючи кордони. Вони стають невід'ємним компонентом освітнього процесу, додаючи до нього специфіку неподільності методів і засобів, які дозволяють активізувати аналітичну діяльність викладачів та студентів, конкретизувати методику викладання, розкрити творчі можливості, стимулювати й розвивати мислення, сприйняття і пам'ять студентів [2, с. 89]

До засобів ІКТ, які можна використовувати в освіті, належать: комп'ютери, комплекти термінального обладнання, локальні комп'ютерні мережі, пристрої введення-виведення інформації, сучасні засоби телекомунікаційного зв'язку, системи штучного інтелекту [1, с. 30].

Використання ІКТ дає майбутньому вчителю широкі можливості планувати час занять, стисло і обґрунтовано, але в той самий час наглядно та цікаво викладати матеріал і здійснювати контроль засвоєння знань. З усього розмаїття педагогічних застосувань засобів інформаційно-комунікаційних технологій особливо потрібно виділити використання програмного забезпечення. Оскільки під час важливо створити атмосферу інтересу до знань, прагнення шукати, досліджувати, творити, розвивати мислення, та як наслідок виникнення бажання поглиблення знань, умінь і навичок з теми заняття за рахунок самостійної роботи. Тому, необхідно шукати різні шляхи та прийоми підтримки пізнавальних інтересів студентів у будь-якому напрямку й вигляді їх пізнавальної діяльності, та особливо за допомогою використання ІКТ для досягнення мети, а саме – самоосвіти [4, с. 90].

Чинники, що негативно впливають на активне застосування вчителем ІКТ у самоосвіті: відсутність особистісної спрямованості на використання комп'ютерної техніки; низький рівень інформаційної культури студента; слабе науково-педагогічне, програмне-технічне та науково-методичне забезпечення; психологічна неготовність працювати в комп'ютеризованому середовищі; вплив комп'ютера на здоров'я (зміни з боку серцево-судинної і нервової систем, значне збільшення зорового навантаження) [3, с.161].

Однією з головних переваг використання ІКТ є докорінна зміна процесу пізнання шляхом зміщення її у бік системного мислення та можливість побудови відкритої системи освіти, яка б забезпечувала кожному власну траєкторію навчання, самоосвіти та самовдосконалення.

Висновки. Сьогодні навчання використанню ІКТ є одним із головних напрямів удосконалення самоосвіти майбутнього вчителя. Важливу роль у цьому процесі відіграє оволодіння студентами комп'ютером, комплектами термінального обладнання, локальними комп'ютерними мережами, телекомунікаційного зв'язку. Нові інформаційні технології, підвищуючи активність пізнавальної діяльності студентів, ведуть до перебудови навчального процесу в бік самостійних форм навчання та самостійного оволодіння студентами раціональними прийомами самостійної навчальної діяльності, що є новим поштовхом до розвитку теоретичних і практичних питань. Використання ІКТ при самоосвіті створює особливе інформаційно-навчальне середовище, яке стимулює інтерес і допитливість, сприяє розкриттю закладених природою потенціалів і здібностей до пізнання, творчої ініціативи, особистісному розвитку кожного індивідуума.

Список використаних джерел:

1. Бербец В. Організаційно-дидактичні принципи та функції використання інформаційно-комунікаційних засобів у процесі підготовки майбутніх учителів технологій / В. Бербец // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – 2013. – Ч. 3. – С. 28-34.
2. Касіянець С. Е. Формування мотиваційної складової самоосвітньої компетентності майбутніх економістів / С. Е. Касіянець // Наукові праці Чорноморського державного університету ім. П. Могили комплексу «Києво-Могилянська академія». Сер.: Педагогіка. – 2013. – Т. 215. Вип. 203. – С. 117-120.
3. Попович Н. Педагогічні умови використання сучасних інформаційних та комунікаційних технологій для самоосвіти майбутніх учителів. / Наукові записки. – Вип. 83. – Серія: Педагогічні науки. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2009. – С. 159-161.
4. Федоренко О. Г. Інформаційно-комунікаційні технології в підготовці майбутнього вчителя до самоосвіти / О. Г. Федоренко // Проблеми трудової і професійної підготовки. – 2012. – Вип. 17. – С. 86-92.